

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt over de wijze waarop SenterNovem, een agentschap van het Ministerie van Economische Zaken, hem heeft geïnformeerd over de termijn waarbinnen op zijn subsidieaanvraag zou worden beslist.

Beoordeling

Algemeen

1. De overheid wil de productie van duurzame energie stimuleren. Hiertoe is onder meer de subsidieregeling 'Stimulering Duurzame Energieproductie' (SDE) in het leven geroepen (zie Achtergrond, onder 2.). Deze regeling voorziet onder andere in de verstrekking van subsidie op de productie van energie via fotovoltaïsche zonnepanelen. Voor de uitvoering van deze regeling is een gelimiteerd budget ter beschikking gesteld. Subsidieaanvragen voor deze productiecategorie konden in de periode van 1 april tot 1 augustus 2008 worden ingediend bij SenterNovem, een agentschap van het Ministerie van Economische Zaken. SenterNovem nam alleen complete subsidieaanvragen in behandeling, op volgorde van de dag van ontvangst van de (gecompleteerde) aanvraag. Mocht het subsidiebudget tussentijds uitgeput raken, dan zou door middel van loting worden bepaald welke aanvragen van die bewuste dag nog ingewilligd konden worden.

I. Bevindingen

2. Verzoeker diende bij SenterNovem een subsidieaanvraag in voor de productie van energie door middel van fotovoltaïsche zonnepanelen.

3. Bij brief van 18 juli 2008 bevestigde SenterNovem als volgt de ontvangst van de subsidieaanvraag:

"... Ik heb uw aanvraag volledig bevonden op 24 april 2008 en neem uw aanvraag in behandeling. Uiterlijk 13 weken na deze datum ontvangt u een beslissing..."

4. Op 24 juli 2008, dertien weken na 24 april 2008, had verzoeker geen beslissing op zijn aanvraag ontvangen. Toen hij vervolgens bij SenterNovem telefonisch informeerde naar de stand van zaken werd hem meegedeeld dat de beslistermijn met dertien weken was verlengd.

5. In reactie op een verzoek om informatie door de Nationale ombudsman deelde SenterNovem bij e-mailbericht van 18 september 2008 mee dat nog niet was beslist op de aanvraag van verzoeker. SenterNovem had meer dan 9000 subsidieaanvragen ontvangen, waarvan ongeveer de helft op 1 april 2008 was ingediend. Wegens dit grote aantal subsidieaanvragen was medio juni 2008 besloten om de beslistermijn met dertien weken te verlengen (zie Achtergrond, onder 2.). Omdat het verzenden van een brief aan alle

aanvragers teveel beslag zou leggen op de capaciteit en daardoor de behandeltermijnen feitelijk zouden worden verlengd, had SenterNovem besloten om de aanvragers niet op individuele basis te informeren over de verlenging van de beslistermijn. De verlenging was echter wel bekend gemaakt via de website en de digitale nieuwsbrief, waarop ruim 2100 aanvragers en andere belangstellenden waren geabonneerd. Aan verzoeker was op 18 juli 2008 een ontvangstbevestiging met standaardtekst verzonden. SenterNovem erkende dat deze tekst onvoldoende snel was aangepast voor zover het de beslistermijn betrof.

6. In reactie op het verslag van bevindingen deelde de minister van Economische Zaken bij brief van 8 december 2008 mee dat SenterNovem inmiddels wel maatregelen had genomen om ervoor te zorgen dat standaardbrieven tijdig zouden worden aangepast en een juiste voorstelling van zaken wordt gegeven. Ondanks de extra tijd die dat zou vergen zou in de toekomst, ook bij subsidieregelingen met grote aantallen aanvragen, meer aandacht worden besteed aan een juiste en adequate informatieverstrekking op individueel niveau.

II. Beoordeling

7. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit vereiste is onder meer uitgewerkt in artikel 4:14, eerste lid Algemene wet bestuursrecht (Awb; zie Achtergrond, onder 1.).

8. In artikel 4:14 Awb is bepaald dat het bestuursorgaan ingeval van verlenging van de beslistermijn de aanvrager daarover informeert. Uit het tweede lid van dit artikel volgt dat deze informatieverplichting alleen vervalt ingeval het desbetreffende bestuursorgaan na het verstrijken van de wettelijke beslistermijn niet langer bevoegd is.

9. Voor de behandeling van SDE-subsidieaanvragen is in artikel 57, eerste lid Besluit Stimulering Duurzame Energieproductie een beslistermijn van dertien weken vastgesteld (zie Achtergrond, onder 2.). Ingevolge het tweede lid van dit artikel kan deze beslistermijn met ten hoogste dertien weken worden verlengd.

10. Gebleken is dat SenterNovem de informatieverstrekking over de verlengde beslistermijn om bedrijfsmatige redenen mede aan het initiatief van de aanvragers zelf heeft overgelaten: zij moesten zichzelf opgeven voor de nieuwsbrief of de website bezoeken. Daarnaast is in het geval van verzoeker gebleken dat de informatie die SenterNovem op eigen initiatief (in de ontvangstbevestiging van 18 juli 2008) aan hem verstrekke, op dat moment al achterhaald was. Aldus gezien handelde SenterNovem in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking. De onderzochte gedraging is daarom niet behoorlijk.

Slotbeschouwing

Door een harde uitspraak te doen over een beslistermijn wekt een bestuursorgaan verwachtingen bij degene die de aanvraag heeft ingediend. De aanvrager mag daarop vertrouwen. In deze zaak wekte SenterNovem verwachtingen, die ze vervolgens niet waarmaakte. Het klachtrecht is ontworpen met het doel geschonden (gerechtvaardigd) vertrouwen van een burger in de overheid te herstellen. Dit kan onder meer worden bereikt door een toezegging alsnog na te komen of, ingeval van een toegezegde beslistermijn, door alsnog zo snel mogelijk op een aanvraag te beslissen. Die optie bleek in deze zaak niet te bestaan: vanwege het subsidieplafond moeten de subsidieaanvragen op volgorde van binnenkomst worden behandeld. Inwilliging van de aanvraag van verzoeker zou immers negatieve gevolgen kunnen hebben voor een eerder ingediende aanvraag van iemand anders. Het ontbreken van de mogelijkheid om tegemoet te komen aan geschonden gerechtvaardigd vertrouwen zou voor een bestuursorgaan een extra reden moeten zijn om de indieners van aanvragen actief van adequate informatie te voorzien.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van SenterNovem te Zwolle, is gegrond wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennisgenomen dat SenterNovem maatregelen heeft genomen ter bevordering van de informatieverstrekking aan indieners van aanvragen op individueel niveau.

Onderzoek

Op 25 augustus 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer R. te Elst, met een klacht over een gedraging van SenterNovem, een agentschap van het Ministerie van Economische Zaken, te Zwolle. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Economische Zaken, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de klacht in eerste instantie door middel van een informatieverzoek annex interventie aan SenterNovem voorgelegd. Vervolgens werden de minister van Economische Zaken en verzoeker verzocht op de bevindingen te reageren. De reactie van de minister gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen. Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Brief van SenterNovem aan verzoeker van 18 juli 2008.

E-mailbericht van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 25 augustus 2008.

E-mailbericht van SenterNovem aan de Nationale ombudsman van 18 september 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 4:13, eerste lid

"1. Een beschikking dient te worden gegeven binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn of, bij het ontbreken van zulk een termijn, binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag."

Artikel 4:14, eerste en tweede lid

"1. Indien een beschikking niet binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn kan worden gegeven, deelt het bestuursorgaan dit aan de aanvrager mede en noemt het daarbij een zo kort mogelijke termijn waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien.

2. Het eerste lid is niet van toepassing indien het bestuursorgaan na het verstrijken van de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn niet langer bevoegd is."

2. Besluit Stimulering duurzame energieproductie (Besluit van 16 oktober 2007, Stb. 2007, 410)

Artikel 1, eerste lid, aanhef en onder a en c

"1. In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

a. hernieuwbare energiebronnen: wind, zonne-energie, aardwarmte, golfenergie, getijdenenergie, waterkracht, biomassa, stortgas, rioolwaterzuiveringsgas en biogas;

c. hernieuwbare elektriciteit: elektriciteit, opgewekt in een productie-installatie die uitsluitend gebruik maakt van hernieuwbare energiebronnen, alsmede elektriciteit die is opgewekt met hernieuwbare energiebronnen in een hybride productie-installatie die ook met conventionele energiebronnen werkt, met inbegrip van elektriciteit die is opgewekt met hernieuwbare energiebronnen en die wordt gebruikt voor accumulatiesystemen, en met uitzondering van elektriciteit die afkomstig is van accumulatiesystemen."

Artikel 57, eerste lid, aanhef en onder a en tweede lid

"1. Onze Minister beslist op een aanvraag:

a. om een subsidie voor de productie van hernieuwbare elektriciteit, hernieuwbaar gas of elektriciteit opgewekt door middel van warmtekrachtkoppeling die wordt verdeeld op volgorde van binnenkomst, binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag;

2. De in het eerste lid genoemde perioden kunnen éénmaal met ten hoogste dertien weken worden verlengd."

Artikel 58

"1. Ingeval van verdeling op volgorde van binnenkomst, verdeelt Onze Minister het beschikbare bedrag in de volgorde van ontvangst van de aanvragen, met dien verstande dat indien een aanvrager niet heeft voldaan aan enig wettelijk voorschrift voor het in behandeling nemen van de aanvraag en met toepassing van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, de dag waarop de aanvraag voldoet aan de wettelijke voorschriften als datum van ontvangst geldt.

2. Indien honorering van alle aanvragen die op één dag zijn ontvangen ertoe zou leiden dat het beschikbare subsidieplafond zou worden overschreden, stelt de minister de volgorde van ontvangst van deze aanvragen vast door middel van loting.

3. Aanvragen die worden ontvangen op werkdagen na 17.00 uur of andere dagen, worden aangemerkt als ontvangen op de eerstvolgende werkdag."